



MLADÁ NA MALÝ

29.6.2014

4

NAŠÍ BERTIČCE TO TU VYLOŽENĚ PROSPÍVÁ

Rozhovor s Jakubem Hulákem

Jaká je vlastně tvoje role na téhle přehlídce?

Jsem hlavní organizátor za Artamu, spolu s námi to organizuje Malá scéna v Ústí nad Orlicí, v čele s Lenkou Janyšovou. To moje organizátorství je neobvyklé v tom, že až do minulého roku to organizovala Lenka, moje žena. A vlastně jsme se domluvili, když šla na mateřskou, že mi bude víceméně dávat pokyny. Takže tím pravým tajným organizátorem je ona.

Organizuješ Dětskou scénu, tohle i Nahlížení – jak bys ty přehlídky porovnal?

Dětská scéna je mi blízká, protože ji dělám už léta a kvůli ní jsem vlastně kdysi nastoupil do Artamy. Je to přehlídka, kterou jsem se snažil nějakým způsobem profilovat a kterou se snažím podle proměn oboru i vyvíjet. Pokud jde o organizaci, tak je to velký kolos s milionovým rozpočtem a vyžaduje několikaměsíční přípravy, poměrně intenzivní. Mladá scéna je pro mě nová, do toho jsem spadnul. Mohl jsem se ale spolehnout na obě Lenky. A pro organizaci je příjemné, že je to vlastně menší přehlídka, komornější i prostorem, což je hrozně příjemné. Nahlížení je pro mě takový bonbónek, na který se vždycky těším, protože to je mnohem menší přehlídka a je to taková radost. Dětská scéna může být stresující a tohle je najednou příjemné a pro jednoho organizátora zvládnutelné.

Jak ses vlastně dostal do kruhů dětského divadla?

Chodil jsem od svých šesti let do loutkářského kroužku k Hance Budínské v Praze. Když nám bylo patnáct, měl ten kroužek skončit a my chtěli pokračovat dál. Byli jsme tak dobrá parta, že jsme si nedovedli představit, že bychom toho mohli nechat. Takže jsme si vydupali, že budeme pokračovat, sehnali jsme si i vedoucí a s nimi pokračovali až do dospělosti. Když mi bylo osmnáct, začal jsem pomáhat Hance s vedením kroužků, ona pak odešla do důchodu a já po ní ty skupiny převzal. Takže bez ohledu na nějaké vysokoškolské studium už jsem tušil, že se chci věnovat tomuhle – dramatické výchově a divadlu.

Děláš teď aktivně nějaké divadlo?

Teď momentálně ne. Je mi to líto, schází mi to. Je to v rovině úvah, který s kamarády rozvíjím už několik let, ale není šance.



Cítíš v poslední době nějakou tendenci v dětském divadle?

Mám pocit, že je spousta souborů, které jsou zaseté v nějakém schématu, jak se to dělalo třeba před lety. Ale vnímám u některých aktivních, zajímavých a progresivních souborů, že se z takových klíšé vymaňují, že jejich vedoucím vstupují do hry postupy současného moderního divadla. Je tam ale hrozně významný pedagogický aspekt, a kvůli tomu se to pronikání, myslím, brzdí. Protože když kvalitní vedoucí pracují s dětmi, je pro ně hlavní, aby příznivě rozvíjeli jejich osobnost. Divadelní kvality jsou až na druhé koleji. Ale přesto je mi sympatické, že se v poslední době setkávám se soubory, které rozvíjejí i nové cesty a nějakým způsobem zapadají do současného pojetí divadla.

Lenka se ptá, jestli jí máš pořád rád, potom co ti hodila na krk organizaci přehlídky týden po Dětské scéně.

No jasně! Myslím si, že to náš vztah nijak nenarušilo, dokonce si myslím, že naší Bertičce to vyloženě prospívá.

Bertička se tě ptá, jestli musí recitovat na pražském Vajíčku.

Za prvé chci upozornit, že pražské Vajíčko už dávno neexistuje. Ale pokud má na mysli přehlídku dětských recitátorů, tak bych to zatím nevyžadoval jako povinnost. Ale trochu to očekávám.

Jak se liší organizace přehlídky od organizace rodiny?

Necítím se jako organizátor rodiny a dokonce si myslím, že kdybych se měl ocitnout v té funkci, byl bych docela špatný organizátor. Jako organizátor se cítím líp u té přehlídky.

A na závěr ještě jedna otázka od Berty: „kdy konečně pojedete domů?“

Doufám, že nepojedeme a podaří se mi přesvědčit rodinu, abychom hned v neděli jeli na Loutkářskou Chrudim.

-jam-

TS Magdalena, Rychnov u Jabl. n. N.: Koho chleba jíš, toho píseň zpívej

KAŽDÝ BY SE CHTĚL VYMANIT Z KONVENCÍ

Rozhovor s enigmatickým souborem TS Magdalena

Zajímalo by mě, odkud pochází a co tematizuje název vaší inscenace.

/napínavé ticho/

Soubor: Koho chleba jíš, toho píseň zpívej...

/podezřelé úsměvy/

Aha ... A to je citace nějakého textu, nebo jste to tak vymyslely?

/napínavé ticho/

Ludmila Rellichová: Jde o překlad jednoho verše z Carminy Burany.

Aha!

/decentní smích/

Navazujete v něčem loňskou Barokní fugu, vidíte tu nějaké společné prvky?

Ludmila Rellichová: Moc ne. Ale podobné je asi téma z historie, které nějakým způsobem prosakuje do dneška.

A to téma je jaké?

Ludmila Reichelová: Téma společnosti uvězněné v konvencích – v konvencích, ze kterých by se každý chtěl vymanit a žít svůj vlastní život, což ale bohužel většinou nejde.

Osvobozujete se od těchto konvencí tancem? Myslím vy osobně.

Soubor: Určitě. To je důvod, proč to děláme.

Jste tu letos ve stejném složení, jako vloni na Fugu?

Soubor: Skoro.

Ludmila Reichelová: Bohužel máme poměrně vysokou úmrtnost. Ale hlavně jsme nebyly kompletní v rámci této inscenace: několik holek vůbec nemohlo přijet nebo tančily nemocné.

Soubor: Třeba o tom, že jedna nepojede, jsme se dozvěděly až těsně před odjezdem sem,



Ano, zaslechl jsem, že máte nějaké marody. Jak se taková situace řeší v taneční inscenaci? Někdo by si třeba mohl myslet, že se s tím podobné představení může lehce vypořádat.

Ludmila Reichelová: Naopak, jde to velmi špatně.

Soubor: Choreografie je postavená tak, že tu každá má svoje místo a vlastní úlohu. Je těžké někoho nahradit.

Ludmila Reichelová: Musely jsme to poměrně složitě upravovat.

V loňském představení jste recitovaly Bridela. Zapojujete slovo do tance často? Dnes jsme jich moc neslyšeli...

Ludmila Reichelová: Vždy tehdy, když slova nelze nijak nahradit, což byl případ Barokní fugy.

Mluvíte rády? Myslím v rámci představení...

Soubor: Určitě, je to vždycky příjemné zpestření. Ale sem se to zkrátka nehodilo.

Zkoušela některá z vás i činoherní divadlo?

/kroutí hlavou/

-luč-

RECENZE

CO TANEC, ALE TY VLASY...

Existuje jedno zásadní novinářské pravidlo týkající se tanečního a pohybového divadla. Je celkem prosté, má jenom tři slova: „Nesklouznout k popisu“. Mnozí o něm vědí, málokdo ho dodržuje. Přece jenom, od čeho jsou pravidla, než aby se občas porušovala. Tuto frázi předkládám nejenom kvůli vlastní bezradnosti, ale částečně i kvůli titulu vystoupení Tanečního a pohybového studia Magdaléna o.s. z Rychnova nad Kněžnou. České rčení Koho chleba jíš, toho píseň zpívej, jež je zároveň titulem, dokáže pod svá křídla ukryt mnohé. Potěšující pak je, že hudební koláž, na jejímž základě taneční vystoupení probíhá, je z části od české skladatelky Sylvie Bodorové, takže konotace s tuzemským materiálem by tu byla. Hudební složce ovšem dominuje především dílo Carla Orffa. Přestože titul tohoto tanečního kusu může u většiny diváků evokovat poddajnost, nevolnictví, submisivitu nebo bezvýchodnost, choreografie Ludmily Rellichové je postavená na opaku těchto pocitů.

Uchýlím-li se k zakázovanému popisu: Deset tanečnic na jevišti Roškotova divadla je rozděleno typově, výškově a především podle barvy šatů (povětšinou pastelových barev). Hlavní důraz je kladen na dvě dívky v šedém s rozpuštěnými, neobvykle dlouhými a vůbec fascinujícími vlasy. Právě u těchto dvou lze sledovat určitou nosnou linku vnitřní oslabenosti oproti početnější skupině zbylých tanečnic, jejichž kreace dominují nekonkrétní formou nadvlád. Konec s popisem.

Stává se často, že tanec adaptovaný na Orffovu hudbu kvůli její monumentalitě upadne ve zbytečně patetické vzývání neviditelné modly a zbytečnou pokoru v tanečních gestech. Není tomu tak v případě Koho chleba jíš, toho píseň zpívej. Všechny tanečnice jsou odproštěné od submisivity a vládnou hudbou navozované spirituální atmosféře. Dominantní gesta chvílemi dostávají až mužskou bojovnou surovost.

Je až překvapivé, jak prostor Roškotova divadla tomuto tanečnímu dílu sedí. Divadelní sál zapomenutý v čase a ukrytý za strohým průčelím ve mně evokuje jeskyni, kde nečekaný návštěvník může spatřit cosi posvátného a výhrůžného zároveň. Tento dojem posiluje i citlivé až nenápadné osvětlení.

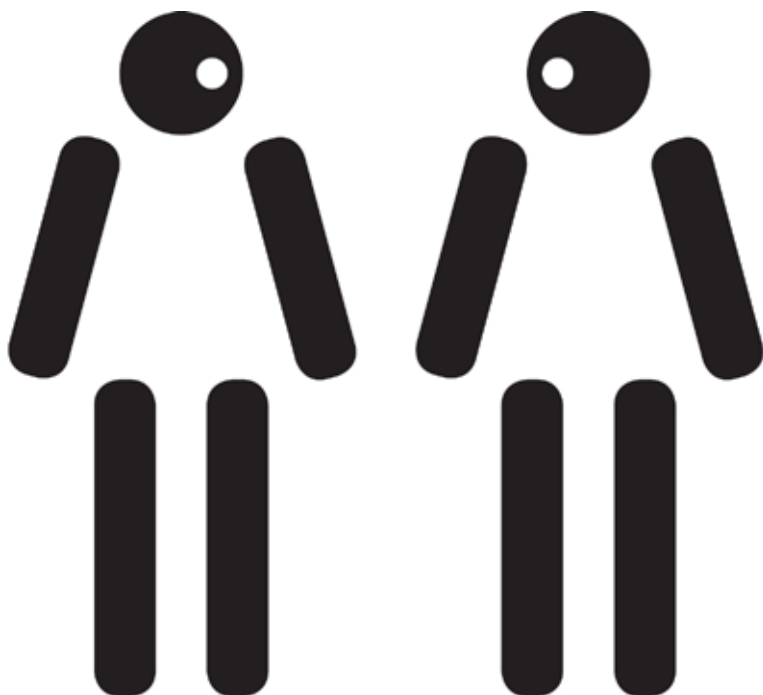
Největší pozitivum však shledávám v tom, jak Magdaléna využívá dlouhé vlasy tanečnic. Ve chvílích, kdy se vlasy dotýkají země, jako by jejich těla vyrůstala z podlahy. Konečky vlasů se stávají kořeny těl ve spojení se zemí. A nebylo by to využití Orffa, aby nezazněla všeobecně populární (slovo „profláklá“ by snad bylo více na místě) první věta Carminy Burany, kterou tvůrci použili coby vyvrcholení celého půlhodinového vystoupení. Závěr zapojuje do hry především obličej tanečnic. Stejně tak jako lze závěr skepticky označit za kolektivní leštění parket adolescentními řadry, dal by se označit i za smyslné splynutí tanečnic se zemí ve společném propojení, přecházejícím až do extatického stavu.

Otto Linhart



Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:



První dojmy? Představení se mi líbilo, i když mu nerozumím. Pralo se mi srdce s hlavou, mozek se snažil zjistit, o čem to je, ale když jsem se od toho oprostil, užil jsem si to. Případně: přijde mi hezké, že jsou na přehlídce i nečinoherní věci. Jedna z diváček popisuje, že pro ni bylo představení silným zážitkem, i když bylo vytvořeno „jenom“ tancem. Našla jsem si svůj příběh, i když jsem se pak dozvěděla, že jsem asi neměla pravdu, podotýká. Svě výklady mají i jiní diváci: jednotlivé barvy jsem chápal jako živly - zemi, vodu, rostliny, a oheň, říká jeden. Pro někoho ovšem nebylo hledání příběhu důležité: po pěti minutách jsem na příběh rezignoval a užíval jsem si, jak soubor umí jednotlivé věci dělat zdánlivě nahodile, ale pak z toho vyjde krásný celek, zní v diskusí. Snažil jsem se příběh vůbec nehledat, ale jít po pojmech a vyšlo mi z toho slovo servilita, podlézání, přidává se další. A ještě jeden postřeh: ve srovnání s jinými inscenacemi souboru se mi zdálo, že představení bylo nejvíc fixované na hudbu, jako by i hudba byla sama tématem. Jiřina Lhotská popisuje, jak hned na začátku totálně odpojila rozum a vnímala představení přes smysly a emoce, jako obecný obraz a sdělení, kolik je v člověku energie, trápení, tuže, energie, a kolik se z nich dá vyjádřit pohybem a obrazem. Vladimíru Fekarovi se na souboru líbí dramaturgická linie hledání něčeho duchovního v muzice a pohybu, je to jejich autorský přístup ke scénickému tanci. Muzika byla podle něj skutečně velmi výrazná, někdy cítil, že energie v muzice byla tak velká, že se to až nedalo pohybem vyjádřit.

RECENZE

ROZTANČENÉ ŽIVLY

Hm. Koho chleba jíš, toho píseň zpívej. Hm, hm – co tím názvem chtěli říct? Taneční soubor Magdalena z Rychnova, pravidelný účastník Mladé scény, je pro mě vždycky tak trochu oříšek. Věkem děvčat na Mladou bezpochyby patří, oproti ostatním souborům je ale natolik výlučný svými výrazovými prostředky, že se mně jako činohernímu kritikovi dost nesnadno hodnotí. Většinou začínám přemýšlet od textu, charakterů postav, situací. Až pak přijdou emoce, pocity. Tady to musím vzít obráceně, a přes pohyb si zpětně vytvářet příběh, možná spíše svůj nežli jejich. Ani anotace o hlasech předků a osamělém tulákově zmítaném osudem vlastního života mi nenapověděla, spíše mě zmátla.

A tak se vydám na cestu toho zvláštního snu, nasednu na vlnu, která se v hravé, i patetické melodii přelévá sem a tam po scéně. Hudební koláž namíchaná z děl Sylvie Bodorové, Otmara Máchy a Carla Orffa, vrcholící známou sugestivní pasáží z Carminy Burany, ale i barevnost a rytmus pohybů mi napovídá, jak asi budu chápat tuto taneční báseň.

Deset dívek ve čtvero různých barvách šatů – červená je oheň, modrá voda, zelená vzduch a hnědá země. Vidím odvěký tanec živlů, perpetuum mobile přírody. Zprvu se všechny vlijí na scénu v jednom proudu, byť jednotlivé pramínky mají svůj samostatný nepokojný rytmus. Z

horizontu se rozlévají po celé ploše jeviště a dělí se na jednotlivé sekce. Tančí ve spolupráci, ale také proti sobě. Od vzájemného předvádění přecházejí k agresi, souboji o prostor, z něhož nemilosrdně ty druhé vystrkují. A pak už každý bojuje jen sám za sebe. Nikdo na stálo nevítež, vzestupy a pády, skoky a vlny, tak jak to je v životě. V závěrečném sugestivně patetickém refrénu Carminy Burany zůstávají při zemi, jen jako by hlazeny či zmítány poryvy větru, který letí přes poušť či přes koruny stromů. I když to patrně bylo o něčem jiném, nevadí.

Jana Soprová



Divadlo Bedřicha Kaněry, Břeclav: Tlustý prase

JSME AMATÉŘI A VÍME TO O SOBĚ

Rozhovor s představiteli dvou hlavních rolí

Jak váš soubor vlastně funguje?

Jana: Jsme divadlo při střední škole a tam se pořád točí lidi, takže to není vyloženě nějaký kroužek, ale zájmová činnost při škole.

Na diskusi zazněla otázka ohledně toho „komparsu“. Jak se na to dívají, že tam celou hru třeba nic neřeknou?

Filip: My nehrajeme jenom tuto hru a oni mají větší role zase v jiných divadlech, takže se navzájem doplňujeme. Jinak v tomto složení fungujeme asi dva roky. Na repertoáru máme třeba Deset malých černoušků od Agaty Christie nebo Veselé paničky Winsdorské od Shakespeara. A různé pohádky pro děti, třeba Rychlé šípy v takové komiksové úpravě.

Jak moc jezdíte po přehlídkách?

J: Tady jsme už po druhé, já už tu byla v prváku – teď jsem ve čtvrtáku, takže je to takové uzavřené kolečko. Jinak na přehlídky jezdíme, ale asi ne na takové velké.

F: Třeba do Náchoda, do Hodonína na Mumraj a do Hořic.

Jak si myslíte, že vám ta diskuse pomohla?

F: Myslím, že tam byly dobré názory. Záleží na tom, jak si to přebere režie.

J: Chápu některé výtky na mě. On je problém, jak to hrát a do jakého stylu to posadit. Že to každý bere trochu jinak, o tom vím. A třeba problém s tím, že mám pořád jíst... A já mám problém mluvit, když mám i něco malinkatého v puse. Ale pokusím se.

Jak velké slovo má paní režisérka?

Oba: No, největší. Jak bůh.

F: Ale když máme dobrý názor, tak se taky zapojí. Záleží na tom, kdy máme dobrý názor a kdy ne. Ale naše paní režisérka je hodná a stará se o nás.

Jak se díváte na postavy, které představujete?

F: Když jsme měli čtené, říkal jsem si, že mi to hodně sedí, ale že bych neměl na všechno stejné názory, jako ten Tom. Líbilo se mi, jak se jí zastává, ale pak to na něj lehne. A ten Carter, to je hrozný hajzl. Hrozně se hodí k Jindrovi, co ho hraje. Né,



že by byl Jindra hajzl, ale je to takovej bavič a sedí mu to.

Jak moc se držíte textu, improvizujete?

J: Jak kdo, my dva třeba moc.

F: Někdy jo, někdy ne. Někdy ty pasáže úplně popřeházíme, ale sedí to tam.

Jak to bylo s tou židlí?

F: No, jestli mám říct pravdu, tak ta židle tam měla být. To byla právě ta improvizace. A to je vlastně dobře, když se něco pokazí, protože to je potom větší sranda než měla být.

J: My jsme amatéři a víme to o sobě.

Taky mě zajímá postava komparzisty s vysavačem.

J: To byl Olda, naše velká celebrita a on měl strašnou radost, že tam může chodit s vysavačem.

F: On má hlavně na starost inspicí té hry, takže všechno, co se té hry týče.

J: Je to taková naše velká máma.

-jam-

RECENZE

FALEŠNĚ TLUSTÁ

Další hra, která je svou zdánlivou jednoduchostí pastí. Hry Neila La Butea totiž působí n a první pohled realisticky, ale po bližším zkoumání nikdy nevíte, nakolik to autor myslí vážně, a nakolik jde o nadsázku, parodii či pohrávání si s nejrůznějšími žánry. V tom jsou jeho hry problematické – na první pohled totiž lákají k hereckému ztvárnění v řádu psychologického realismu. Nicméně samotný příběh míří do černého – diagnostikuje problém jedinců, kteří jsou posunuti na okraj společnosti kvůli nějakému svému handicapu či jinakosti, stejně jako problém těch, kteří jsou sice společností přijímáni, ale rádi by žili více podle svého. Nicméně natolik vězí v určité komunitě (a chtějí být její součástí – i když se jim to vlastně protiví), že nedokážou stát za svým názorem, doslova se nechají svým okolím zlomit? Helena a Tom jsou vlastně dva prototypy mladých lidí, na nichž je demonstrováno, jak může takové vyčlenění ze společnosti skončit. Helena sama se vyčleňuje svou tloušťkou, s čímž se prozatím dokázala vyrovnat, i když podvědomě hledá spřízněnou duši, která by ji přijímala takovou jaká je. Dlouho věří, že se jí to může podařit. U Toma je to opačně – v podstatě bez problémů vegetuje v kanceláři velké firmy, přizpůsobil se jejím pravidlům a už si ani neuvědomuje, jak je jeho život banální a povrchní, a jak ho to nebaví. Setkání s Helenou je pro něj vstupem do jiného světa, kde se cítí dobře, nicméně sám pozná, nakolik jej ovlivňují názory a předsudky jeho kolegů. Stydí se za to, ale nedokáže to ustát. Příběh sám je tedy zajímavým pojmenováním fenoménu, který dnes trápí většinu (nejen) mladé generace, nicméně jeho prezentace na jevišti není snadná. Pokud k tématu přistoupíme s poctivým psychologismem, nefunguje to, a téma se stává banální. Nutná je nadsázka, jakési zcizení (což je v LaButeově textech

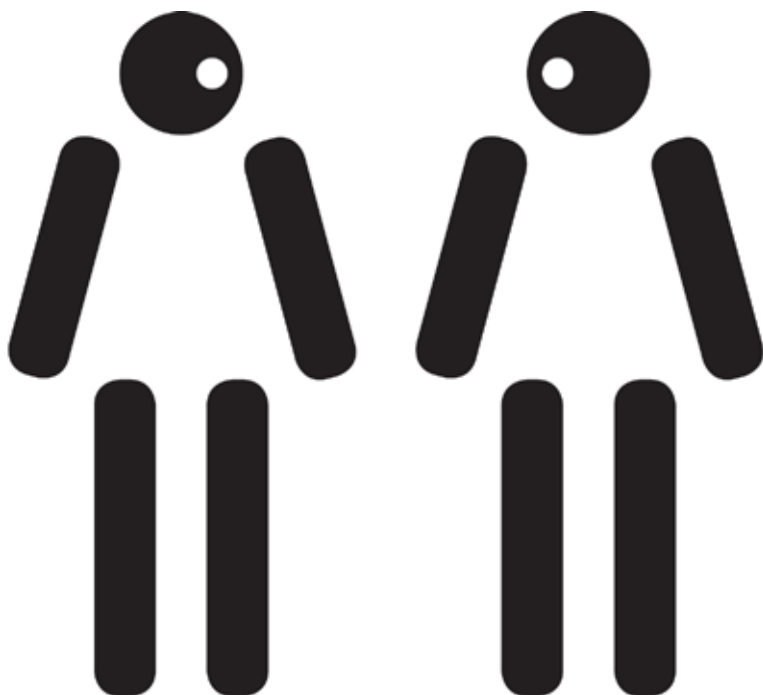
přirozeně obsaženo). Nicméně, tato zvláštní kombinace reality a reality v uvozovkách potřebuje, aby autenticita byla přítomná v samotných postavách. A v tom vidím největší problém. Zatímco v USA lze pro takové téma najít autenticky nakynulé hrdinky, v českém divadle (a to i amatérském) skutečně „nechutně tlustou“ herečku nenajdeme, a to ani na profesionální scéně. Je-li herečka do těchto rozměrů vycpána, hodí to vyznění samozřejmě do zcela jiné roviny. Představitelka komplex tloušťky shodí s koncem představení, a všichni diváci jsou si toho vědomi. V tomto případě je po stránce vizuální obsazení opravdu nešťastné. Členky souboru totiž vesměs disponují velmi podobnými tvary, tj. nejsou ani anorektické, ani tlusté. Tím se ztrácí samotná podstata problému, o němž se hraje. A tak vlastně nezbyvá nežli „hrát“ – což se samozřejmě daří tu více, tu méně. V tomto případě hraje roli rozsah textu a jeho vtipnost (získává body představiteli Cartera s jeho nejrůznějšími cynickými hláškami), a naopak např. u představitelky Jeannie je zjevné, že jí nadávky nejdou přirozeně z pusy. Navíc se na problematické podobě inscenace podepsala i scénografie, která kolísá mezi realitou a stylizací. Barové pultíky, které vhodně rozehrávají situaci v první scéně, začnou vzápětí překážet, a „přestavovací“ scény mají co dělat, aby se jich zbavili. Podobně rozpačité působí scény s jídlem. Helena, která má být prototypem nadšeného jedlíka, je tak nucena se v jídle jen rýpat. Zkrátka, lakonicky řečeno, snaha o realitu jevištní realitě nejvíce škodí. Možná by pro soubor bylo schůdnější se LaButeovým textem pouze inspirovat, a pohrát si podle svého spíše se situacemi, které jsou bezpochyby blízké všem mladým.

Jana Soprová



Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:



První ohlasy jsou pochvalné. Díky představení jsem si uvědomil, jak člověka ovlivňuje to, co mu lidé říkají, ač nechce, říká divák. Jiný chválí přestavby – muže přenášejícího gauč či muže s vysavačem. Brzy přicházejí i kritická slova: téma je obrovské klišé, ale šlo by udělat, kdyby bylo autentické, říká jeden z diváků. Pozastavuje se nad tím, proč je hra zasazená do kanceláří, když by se mohla odehrávat v prostředí školy. Podle některých diváků by hře prospěly škrty. Představení se mi líbilo, ale bylo někdy moc ukecané, zvláště u postavy Jeanie, říká jeden. Jistá „ukecanost“ mohla být parodií na telenovely, nadhazuje další diskutér. Problém inscenace byl v tom, že se tento typ textu nedá hrát psychologicky, herectví musí být stylizované, jako se to obstojně vedlo představiteli Cartera, říká další divák. Jde o ironii, škleb, ne psychologický příběh, dodává. Petr Váša souhlasí s potřebou škrťů – když jsou v textu nějaké repetice, musí se podle něj počítat s tím, že se časy sčítají, ba někdy i násobí. Skoro geniální mu přišlo, že představení hrají studenti obchodní akademie – hrají svou vlastní budoucnost? Jiřině Lhotské se hrozně líbil začátek, dialogy jí přišly vtipné. Ke konci ale podle ní představení začalo zpomalovat. Pokud je hra napsaná jako parodie na televizní bláboly, je k ní nutné přistoupit ve větší stylizaci, dodává lektorka. Je potřeba více využít divadelního znaku, třeba jako v první scéně. Vladimíra Fekara baví, jak se hra vztahuje k sitkomovým modelům jako je Ošklivka Betty nebo k Popelce: je to tlustá Popelka, která neskončí dobře. Text je fackou do tváře toho, že americký příběh vždycky nakonec dobře skončí. Minimálně v první půlce měl pocit, že se souboru daří předpoklady textu docela naplňovat, nehrálo se psychologicko-realisticky, ale s mírným odstupem k postavám.

RECENZE

OBRAZ SPOLEČENSKÉHO POKRYTECTVÍ PO BŘECLAVSKU

Všichni mají být štihlí. Od toho máme diety, posilovny, výživové poradce a korporátní anonymitu. Obdobnou myšlenkou se zřejmě zabýval Neil LaBute při psaní své hry Tlustý prase. Na první pohled se jedná o celkem nepřekvapivou moralitu o společenském pokrytectví a mužské zbabělosti. Hra je však více než jen varovným prstem značícím: „Tak takhle ne, přátelé!“

Divadlo Bedřicha Kaněry se zhostilo tématu začínajícího vztahu mezi dvěma fyzicky odlišnými postavami způsobem střizlivým, promyšleným a nápaditým. Přestože se dá LaButeova hra inscenovat pouze se čtyřmi herci, přítomných jich je na jevišti asi deset. Přidání šesti postav, povětšinou tvořících živou kulisu, může se zdát jako laciný efekt. Na druhou stranu však otevírá několik možností, jak zdůraznit robotičnost zaměstnanců korporací, ale především dopomáhá hladkému průběhu přestaveb scény, kterých není málo. Humor, s jakým si břeclavští užívají problematiku přestaveb (a vítězů) během hraní, ale není největší devízou inscenace. Tou je bezpochyby herectví hlavních představitelů. LaBute v dialogích své hry kombinuje sarkasmus s vulgárností a zdá se, že právě takovýto jazyk (až na jednu výjimku) souboru sedí.

Filip Hunkař v hlavní roli Toma obstojně ztvárňuje neurotika se silně neneurotickým vnitřním bojem. Jeho nejsilnějším momentem je pak závěrečný dialog, v němž přesně kombinuje nervozitu se silně rezolutním sdělením. Slabší stránkou je jeho vyjadřování zoufalství. Přes počáteční výrazovou nenápadnost dokázal stvořit stabilní postavu, která si nalezne divácké sympatie. Molitanem vycpaná Jana Gajdová si v roli Heleny zvládá udržet přímost, pokoru i charakterové tajemno a její (nejen) gastronomické požitkářství je více než uvěřitelné. Jako skutečný herecký skvost se pak ukazuje Jindřich Košťál v roli Cartera. Je fascinující, že zpod křídel obchodní akademie vzlétne natolik kvalitní herecký výkon. Košťál s téměř nulovou mimikou, pomalým frázováním a naznačenými machistickými gesty představuje takřka ideálního nositele předepsané vlny sarkastického humoru, který v žádném případě není neupřímný. Osobitě herectví, s jakým ztvárňuje postavu Cartera, navíc otevírá nezodpovězenou dramaturgickou otázku, zdali je jeho náklonnost k Tomovi založená pouze na tom, že pro svého parťáka chce to nejlepší, nebo spíše na jeho nevyjasněné sexuální orientaci. Pokud tvůrci s tímto dramaturgickým prvkem pracovali, vyřešili všechny náznaky s brilantní citlivostí. Pokud ne, tak coby...

Otto Linhart

Stopa, Liberec: Kohout nakřivo

STRACH MÁME Z ADAMA

Rozhovor se souborem Stopa z Liberce

Jak vlastně tahle inscenace vznikla?

Matouš: Chtěli jsme dělat horor.

Adam: Nejdřív jsme hledali téma, až nás nakonec napadlo vzdát hold hororům. Ty nám potom byly inspirací a nakonec jsme udělali takový povídkový celek.

Julie: Také jsme chtěli zparodovat různá hororová kliše.

Klára: A šlo ještě o to, aby každý dostal nějaký prostor na jevišti.

Chtěl bych se vrátit k té poznámce o kliše. Myslíte, že má takové uchopení inscenace ještě nějaký potenciál?

Adam: Ono je to dost přemílané téma ve studentském divadle, ale pokud hra nemá žádné vysoké ambice, myslím si, že může fungovat.

David: Pokud to funguje na jevišti, má to smysl vždycky.

Arian: A líbí se nám to slovo... klišééé.

Klára: Navíc naším hlavním záměrem bylo prostě pobavit a na to jsou kliše ideální.

Arian: Je krásný moment sledovat, jak lidem pomalu dochází, kde už tu kterou scénu viděli.

Vášim hlavním cílem je tedy pobavit?

Arian: Jo, prdel.

Matouš: Přesně.

Adam: Ne, vážně. To nejlepší je vnímat odezvu od diváka.

Vidět, že si něco odnáší. Třeba radost...

Arian: A samozřejmě nastavujeme zrcadlo společnosti.

Poukazujeme na celkový společenský vývoj a varujeme. Před ztrátou hodnot, identity, globálním oteplováním...

Julie: ...jsme vlastně od Greenpeace.

Z čeho jste vycházeli při výběru a obsazování rolí?

Adam: Z typologie nás samotných.

Arian: Aby si každý zahrál.

Matouš: A aby všude nebyl Adam.

/smích/

Jirka: My se ho totiž bojíme.

Vážně je Adam tak děsivý i v normálním životě?

Všichni (až na Adama): Jo! Hrozně! /smích/

Adam: Hele, napiš, že mě šikanují!

/smích/

Z čeho máte největší strach?



- Tma.

- Černá voda.

- Lední medvědi... teda, když roztajou.

/smích/

- Veřejné záchodky.

- Třídní schůzky.

- Les v noci.

- Les v dne.

- Adam...

Adam: můžete mě už sakra vynechat...

/smích/

-vim-

RECENZE

I NEMOTORNOST MŮŽE ZPLODIT POKROK

Málokdy se mi stává, že bych na divadle brečel, o to méně, abych brečel smíchem. To už považuji za skutečnou vzácnost. Povedlo se mi to však v případě inscenace Kohout nakřivo divadelního souboru Stopa Liberec. Bylo až překvapivé, kterak se rozcházejí divácké reakce z komponovaného pásma parodických, z improvizace vycházejících hororových klišé. A není se čemu divit. Na tento exemplář studentského amatérského divadla se totiž dá pohlížet dvěma způsoby. Divákovi snažícímu se najít snahu o preciznost a naplnění ošidného jevištního řemesla s náznaky rostoucích ambic se dostane nepovedeného, nemotorného a infantilního pokusu o zábavu a ucelené dílo. Divákovi, který si včas po začátku uvědomí, že vysoké vyšperkované umění nepřijde, se naopak dostane nenáročného divadelního kusu, který se (možná neúmyslně) trefuje do nelehko definovatelného žánru divadelního punku.

Z určitého úhlu pohledu byla skutečně repríza Kohouta nakřivo sbírkou scénické nemotornosti. S živou hudbou herci nepracují, a když už na ni padne pozornost, zahraje falešný tón. Originální, osvobozená a hravá stínohra nevychází a zákulisí je často odkryto a připravuje diváka o překvapivý obrazový nápad. Herci hrají zády. Herci nedohrávají. Herci se přehrávají. Někteří svou charakterovou specifícností hraničí s nesnesitelností (jedna nejmenovaná herečka, obávám se, skutečně nesejde přirozenou smrtí). Scéna se třese, chvílemi rozpadá. Kostýmová logistika připomíná zlý sen šíleného inspicienta. Neustále přibývají další herci bez objektivního důvodu. Na první pohled se to

celé jeví jako katastrofa. Veškerá zdánlivá negativa ovšem perfektně korespondují s textem, který Stopa Liberec divákovi nabízí. Hororová klišé propojená s obecně líbivými kulturními konotacemi si drží svůj vtip a hlavně mají nádech absurdní rétoriky. Občas se pochopitelně stane, že se z jednoho vtipu těžší natolikrát, že přestane být vtipný, avšak o to více vyniknou momenty jiné méně promyšlené, a o to autentičtější. S nadszákou přehrávaná poetická patetičnost se ve výsledku překrásně dostává do kontrastu s přirozeným, takřka dětským přístupem k celé hororové parodii.

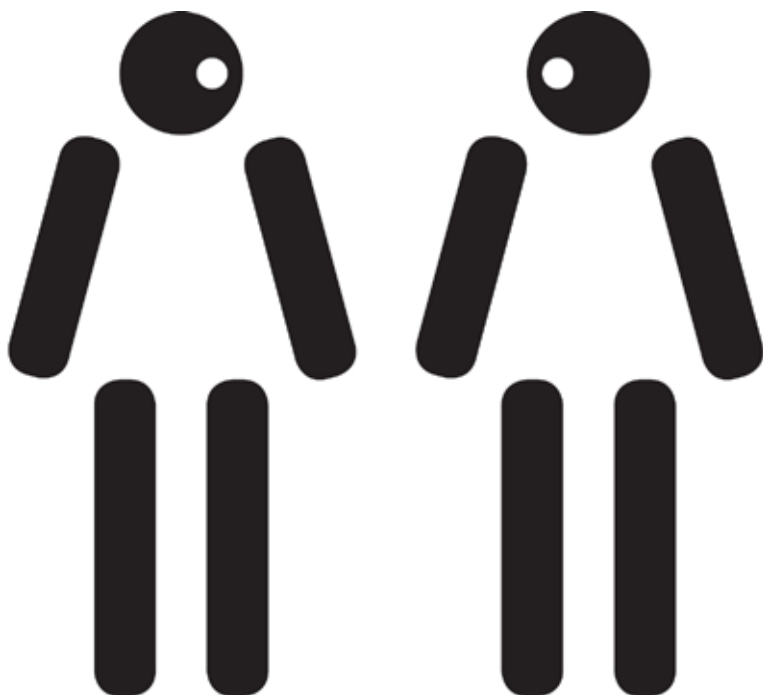
Dovolil bych si tvrdit, že Stopě Liberec se nechtěně podařilo v této repríze vytvořit provokaci pro festivalového diváka par excellence. Zdánlivá neúnosnost celé produkce pak dokáže odměnit publikum jazykovými obraty a i občasnými hereckými výkony, jež se nedají spatřit jinde, než v takovémto jevištním tvaru. Na některé z vtipů skrytých v textu budu s radostí vzpomínat ve chvílích pochmurných a hrůzných. Větu: „Inteligenci u něj nahrazovala vytrvalost.“ aplikovat budu, kdy se to bude hodit na známé i neznámé lidi. A musím poděkovat za scénu: „How do you do?“ „Do you do špatně!“ jež u mne vyvolala záchvat smíchu, jaký nepamatuji. Tyto jednoduché vtipky by však neměly takovou odezvu, kdyby nebyly stavěné na scénickém tvaru, připomínajícím šikmou věž deset vteřin před zhroucením. Je těžké stvořit divadelní punk a mnozí divadelníci se o to mohou léta snažit neúspěšně. Stopě Liberec se to povedlo skoro nechtěně, a tak doufám, že se nebude držet pevných struktur a půjde cestou destrukce a extrémů.

Otto Linhart

dlouhé Matouš
krocan trupácci
detektivka
parodie
recese
horor
tragikomický
vražda
skvost

Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:



Představení bylo parodií na horor jako žánr, kde se používá spojení stínohry a hraní, ale je škoda, že se s tím za celou dobu nic nestalo, otevírá debatu divák. Kdyby to byla improvizace, bylo by to hezké, ale pokud to má být ucelený tvar, už mi to tak dobré nepřišlo, přidává se další. Na neucelenost upozorňuje i další: někde je to „cochcárna“, kde může být cokoli, ale nedává to žádný celek. Problémem je i délka představení: kdyby to bylo kratší, vydržela bych se bavit, říká divačka. Takhle jsem se hrozila, kolik ještě přijde epizod, a cítila jsem podobnou náladu v sále, dodává. Někteří vidí potíží v nedůsledné režii: možná byla škoda, že herci měli tak volný prostor, ve kterém se to všechno ztrácelo, zní v diskusi. Režie jako by neexistovala, přitom je u takové hry potřeba nemilosrdně prosit vtipy a situace nechat jen ty, které fungují, říká divák. Roztříštěnost byla i v tom, že každý parodoval něco jiného, používali různé prostředky, nakonec z toho byla obecná parodie na všechno a na nic, dodává další. Pro Petra Vášu bylo představení téměř dokonale schizofrenní: skoro nikdy jsem si nebyl jistý, co je zamýšlený a co nezamýšlený humor, říká. Na začátku se těšil na úplný punk, kde si každý bude říkat, co chce. Ale pak jej z toho vyváděla organizovaná stínohra. Inscenace podle něj potřebuje buď proškrtat a dobrousit, nebo ještě víc zchaotičnět. Jiřina Lhotská chválí invenčnost souboru, ale chybí tomu pevná ruka, uznává. Netušila jsem, kde je klíč k představení. Vladimír Fekar připomíná, že podobné inscenace mají určitý komunitní rozměr. Humor vzniká ze vztahu publika k žánru, divák se napojuje přes citace z filmů, které komunita zná. Horory mají klišé, která se opakují, jejich citace ale musí být pro diváka velmi zřetelná.

RECENZE

JSEM Z TOHO NAKŘIVO

Stopa Liberec mě hned zpočátku uvedla do stavu jakési schizofrenie, v němž se člověk současně musí (někdy proti své vůli) smát nejružnějším, mnohdy hodně ulitým nebo dost prostoduchým fórkům, a určité divadelní nepatřičnosti tohoto kousku. Fakt, že podobná ulitost se každoročně na festivalu objeví, vidím jako jakýsi bonus pro diváky, kteří potřebují zvolat ono legendární: „Kdo to sem poslal?!“ Nápad sám o sobě je sympatický. Kdo by neměl rád parodie, a k tomu ještě na horor, a k tomu ještě na anglický horor?! Nicméně, pro kompozici představení by přece jen bylo potřeba téma nezpracovávat zcela svévolně, ale dát mu nějaký řád. Zpočátku to tedy vypadalo, že půjde o pouhou legráčku ze skautského tábora (pěkná epizodka v pyžamech). Nicméně postupně jsem začala rozeznávat ambici vyšší. Totiž, snaha o rozpracování několika osobnostní mystifikace, odkazující v jednotlivých epizodách k známým i méně známým hororovým situacím z britského prostředí (jak vděčná je doba viktoriánská!), event. z nejružnějších současných literárních, divadelních, muzikálových či filmových děl. To vše zářmováno oblíbenou záminkou

setkání skupiny lidí, kteří se předtím neznali (ať je to Dekameron, Canteburské povídky, Hospoda ve Spessartu nebo přímo televizní projekt Alfréd Hitchcock uvádí). Asi nikomu z diváků se nepodařilo rozluštit všechny odkazy, i když kulturní Psycho či krvavého holiče Sweeneyho Todda asi poznali všichni. Potud je to v pořádku, kdyby nebylo toho všeobecného zmatku v inscenaci samotné, která se potácela mezi improvizací úmyslnou a nechtěnou, a rozplývala se v mnohdy bezbřehému rozehrávání konkrétních příběhů. V tomto bodě je hodně viditelná nezkušenost protagonistů, kteří mnohdy získávají body spíše svou bezprostředností a osobním charisma. Souboru lze samozřejmě vyčítat celou řadu prohrůšek proti divadelnímu řemeslu, ať už byly zaviněny technickými problémy, kolísáním temporytmu (if any...), či nedotažeností jednotlivých gagů. Na druhé straně je třeba ocenit práci se stínovým divadlem (evokujícím rané filmové pokusy). Takže závěrečný dojem: dobrá nápady, nefalšované nadšení, příliš volné režijní vedení, kolektivní i individuální trapasy, přílišná rozvleklost, jinými slovy ambice převažující možnostmi.

Jana Soprová

ZDividla, ZUŠ E. Runda, Slezská Ostrava: Gudrun Ensslinová nebude mít pomník

GUDRUN ENSLINOVÁ CHTĚLA ZMĚNIT SVĚT K LEPŠÍMU

Rozhovor se souborem Zdividla
z Ostravy

**Tvoje ztvárnění postavy je občas až děsivě autentické.
Poznáváš se v Gudrun?**

Natálka: Samozřejmě, bez toho by něco takového ani dělat nešlo. Ale nejde o okolnosti, které ji do té situace dostaly, o příběh teroristky. Je to existenciální drama o matce, která přišla o dítě, o ženě, která je zrazená.

Řekla bys mi něco víc o jejím příběhu?

Natálka: Byla to teroristka, která patřila k RAF, k Rudým frakcím. Především žena, co chtěla napravit společnost. Ale zvrtilo se to...

Text jste si upravovali sami?

Natálka: Ano, hodně jsme do něj zasahovali a škrtili.
Tomáš: První verze vznikla na dílně v Klimkovicích, ale ta byla úplně jiná. Tehdy v ní hrál ještě Matěj, který představoval roli spisovatele. Pak se to překopávalo ještě několikrát.

V inscenaci dvakrát zazní z reproduktorů "rozum a bláznovství odděluje jen tenká příčka". Je to motto celé hry?

Natálka: V podstatě ano.

Tomáš: Je to důležitá věta, protože nejlépe vystihuje hlavní hrdinku. Ona měla vlastní vizi, chtěla změnit svět k lepšímu a šla si za svým. Ale najednou překročila hranici a zabila 150 lidí.

Ve hře se polarizují skupiny, my' a oni'. Kdo je z pohledu Gudrun, my' a kdo jsou, oni'?

Natálka: Oni, to je společnost. Svět, který ona chtěla změnit k lepšímu. My, to je pro ni teroristická skupina.

Doufám, že to nebude moc necitlivé: Jak se jako herečka vyrovnáváš se svým pohybovým omezením?

Natálka: Divadlo jsem dělala od základky. Pak se to trochu



zkomplikovalo těmahle věcma /ukazuje na berle/, ale nechtěla jsem to zahodit. Teď se inscenace samozřejmě musejí vytvářet s ohledem na to, aby to pro mě bylo hratelné. Je to jenom trochu komplikované. Očividně ale vždycky jde vymyslet tak, aby to nebylo rušivé. V jedné inscenaci jsem třeba sama pohybovým prvkem, takže tam hraju na vozíku. Není proč se toho vzdávat.

Připravujete další inscenaci?

Natálka: Bude zase klimkovická dílna, kde bychom rádi něco uděli, ano.

-luč-

RECENZE

SAMA S BACHAŘEM

Není divadelní formy, která by prověřila herecké schopnosti lépe než monodrama. Tuto skutečnost na letošní přehlídce potvrdilo už hostující Divadlo Ludus s Akty psychopata. V případě inscenace ZDIVADLA LDO ZUŠ E. RUNDA ze Slezské Ostravy se jedná o monodrama nezvyklé formy. Přestože jsou divákovi předkládány poslední okamžiky pozapomenuté ikony ultralevicového extremismu, nemá inscenace Gudrun Eisslinová nebude mít pomník dostatečný délkový rozsah ani textovou předlohu na to, aby dokázaly pro mladší generaci alespoň rámcově přiblížit život neobyčejné ženy v historickém kontextu. Tvůrci se na základě předlohy Christine Brücknerové naopak snaží apelovat na notu ženskosti kontroverzní politicko-společenské osobnosti, jejíž jméno upadá v zapomenutí.

Vyfabulovaná zpověď historické osoby odsouzené k smrti v sobě nese nespočet dilemat, která dokáže přinést reálný život. Namísto okolností stran německé Frakce Rudé Armády je ústy představitelky Gudrun divákovi předkládán pohled na součásti jejího života, jež sice vedly k historickým činům, ale jinak zůstávají ryze osobní. Opravdu je poněkud smutné, že všichni festivaloví diváci, které téma mohlo oslovit, skončí nakonec kolektivně na wikipedii, aby se dozvěděli, čím výpověď to vlastně viděli. Monodramata typu, jaké předvedlo ZDIVADLO, přece jenom potřebuje neustálé

připomínání dějinných fakt, aby si divák mohl zasadit předkládaný materiál do správných historických souvislostí.

Opominu-li však tuto problematickou informativní složku inscenace, nemohu než smeknout pomyslný klobouk. Strohost scény disponující pouze jednou židlí a provazem díky jednoduchému, ale velmi efektivnímu nasvícení otevírá úplně nový prostor, děsivý a posvátný zároveň. Červené nasvícení v posledních chvílích Gudrun Eisslinové navíc až démonicky zvýrazní oči herečky Natálky Paterové a vzniká tak dojem, že temnota kobky se mění v prázdné jeviště vyprodaného sálu.

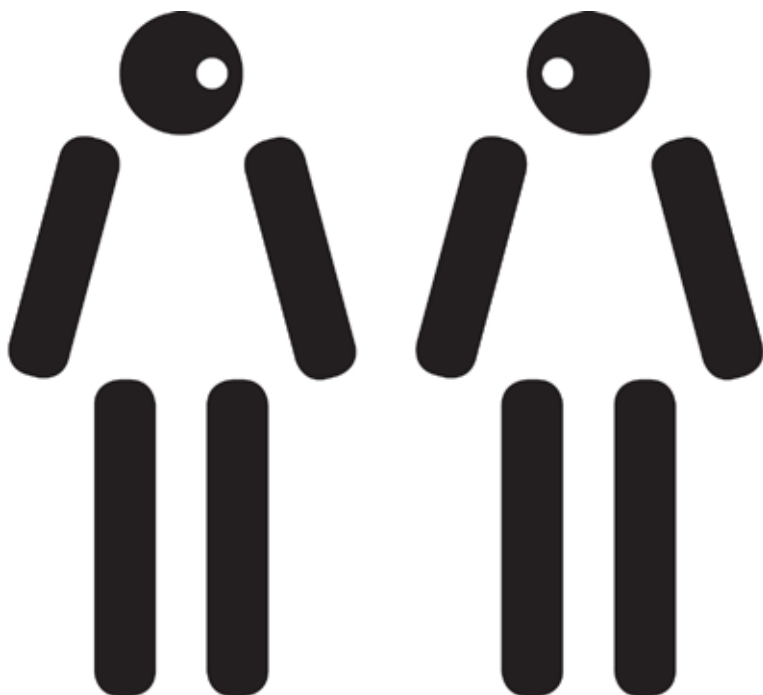
Přestože je výkon Paterové klíčový pro celou inscenaci, porušení pravidel monodramatu přítomností dozorce po jejím boku ani moc neškodí. Dozorce je zde prodlouženou rukou společnosti, která Eisslinovou do cely umístila, a je stavěn do úlohy už takřka nezúčastněného pozorovatele, ačkoliv představuje výkonnou moc. Přes skutečnost, že se Paterová občas pouští na příliš tenký led, co se týče hněvivého nadhledu nad svými činy, je herečka i pohybově velmi přesná. Hraje v popředí, hraje z profilu a stále si hlídá židli ve středu jeviště. Svůj ortopedický hendikep využívá nenásilně a funkčně. O vnitřních pocitech Gudrun Eisslinové jako ženy by se dalo uhrát jistě monodrama většího rozsahu. Vystačit si však bezproblémově lze i s nástřelem.

Otto Linhart



Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:



Reakce diváků se různí, někdo si odnáší silný zážitek (bylo to úplně super, bylo to napínavé, herecký výkon byl uvěřitelný), jiný má výhrady. Hrozně mě to bavilo, ale možná by mě to vtáhlo více, kdyby se chvílemi ubralo na herectví, podotýká jeden. Poslední dobou mě rozbere všechno, i reklama na zdravotní pojištění, ale toto představení mě nechalo klidným, říká další. Nedokázal s příběhem jít, možná kvůli tomu, že projev herečky byl málo plastický, říká a přimlouvá se za hraní na menší distanc od diváků. Diskutuje se o roli bachaře – pro někoho byl málo „drsný“ a málo křičel, jiným divákům mírněji nastavená postava vyhovovala a byla dobrá v tom, že členila děj. Větší problém vidí část publika v nahraných hlasech, které byly úplně jiné než herečka. Jaké téma diváci v představení vnímali? Vhled do myšlenek teroristky je vždycky zajímavý, protože společnost ovlivňují, zní z publika. Jiřina Lhotská obdivuje, s jakou pokorou herečka k postavě přistoupila. Režie jí ale nedokázala přesně předat problém dotyčné ženy. Ta byla vnitřně neustále v pohybu, ale projev herečky byl příliš monotónní na to, aby dokázal sdělit všechny její proměny. Vyzněla nakonec velmi monotónně, sebelítostivě. Podle Vladimíra Fekara je otázkou, zda je v tomto případě Stanislavského metoda vnitřního prožívání dostatečná, či zda by nebylo lepší brechtovské herectví jistého nadhledu nad postavou. Cítil jsem, že herečka nechce být pořád plačtivá, a že chce ukázat jistý cynismus nebo ironii, ale byl bohužel víc sebedojímavý, než by si text zasloužil. Petr Váša se na začátku bál citového vydírání a hysterie, ale to se pro něj nedostavilo. Zajímavé mu přijde téma pokusu o vnitřní portrét teroristy. Rozdílný pohled na postavu může pramenit i z naší odlišné představy o tom, jak terorista přemýšlí.

RECENZE

DUŠE TERORISTKY

Představení s poměrně dlouhým názvem Gudrun Ensslinová nebude mít pomník přivezl soubor se zrovna tak dlouhým názvem ZDIVIDLA /.../ ze Slezské Ostravy. Přiznám se, že osud Gudrun Ensslinové jsem si musela vygooglit, a poté jsem příliš nadšena nebyla. Mám totiž s podobnými tématy (tedy jakoukoli „medializací“ psychopatických osobností) problém. Nicméně, uznávám, že takový dramatický monolog (zde se příliš nehodí význam one- woman show) je pro herečku výzva, zvláště jedná-li se o monolog předsmrtný. Když už jsem byla u googlování, vyhledala jsem si rovněž německou autorku Christine Brucknerovou, a zjistila jsem, že mezi jejími monology pod souhrnným názvem Neproslovené promluvy rozhořčených žen, je Gudrun v podstatě jedinou reálnou postavou, zatímco v ostatních případech se jedná o hrdinky vymyšlené. Tím má psychopatická osobnost Gudrun, s fanatickým cílem změnit svět k lepšímu, výsadní postavení svou děsivou reálností. Natálie Paterová ji představuje jako nikoli extravagantní

mladou ženu, jejíž vězeňská výpověď o zpackaném životě kolísá mezi intimní výpovědí pro sebe samou, a jakýmsi zoufalým poselstvím divákům, kterým se snaží bilancovat a zdůvodnit svá životní rozhodnutí. Těžko říci, zda její monolog, který chtě nechtě sklouzává k sebelitovným litaniím, by oživilo více hysterie v projevu, jinými slovy, výraznější změna temporytmu, či zda je rozumnější udržet po celou dobu onu ztišeně vztekrou rovinu. Jisté je, ať už z jakýchkoliv důvodů, že mě příběh Gudrun emocionálně neoslovil. Nicméně, všechna čest soustředěnému výkonu herečky, která si dala za úkol obhájit neobhajitelný osud.

Jana Soprová

Seminář

POHYBOVÝ

OD PŘEDSTAVY K POHYBU

Pohybový seminář není na Mladé scéně ničím novým. Rozhodně ale nelze říct, že by se každý rok jednalo o stejnou záležitost – obsah i forma se vždy liší podle toho, kdo jej zrovna vede. Se svými kurzy se tu už objevovali třeba Veronika Vaculíková, Adam Malík nebo i Jiří Lossl, který vede seminář i letos.

Rozdílnost jednotlivých konceptů se dá možná hledat v tom, nakolik je v nich zastoupena složka fyzického tréninku, dá-li se to tak říct. Ten je, pokud to na základě mé omezené zkušenosti mohu tvrdit, většinou spíše potlačen – semináře spíše než o výcvik těla většinou usilují o výcvik vnímání těla. Lektori by pravěpodobně neradi zaváděli tyto dvě kategorie, protože jedno samozřejmě úzce souvisí s druhým. Přesto lze ale například rozlišovat, zda ranní rozcvička probíhá ve formě rychlých aktivizujících cvičení, kdy si má člověk především notně prohrát svaly, nebo se odehraje spíše jako meditace mysli. V případě Jiřího Lossla šlo o druhou variantu – alespoň tedy v den, kdy jsem jej navštívil. Z tohoto jednodenního zážitku soudím, že koncept Jiřího Lossla se zaměřuje opravdu mnohem více na práci s představou a vnímáním těla, vlastního i cizího, než s jeho fyzickým trénováním. Čímž nemyslím posilování, ale zkrátka fyzicky náročnější cvičení, která mohou být v jiných pohybových seminářích častější.

Ačkoliv je tu prioritou obraz těla v mysli, neznamená to, že by se nevěnovala pozornost například anatomii – hned zraje dne jsou účastníci kurzu seznamováni s některými anatomickými principy a pojmy. Proto, aby se na ně dokázali lépe soustředit a pochopit, „Pohyb se neděje jen v jedné části nebo vrstvě těla. My ale se můžeme pokusit jen jednu vrstvu vnímat,” zní například úvod k jednomu ze cvičení. I v něm, stejně jako ve většině ostatních, se pracuje především s představou v mysli a jejím následným projevem v pohybu. „Představte si, že máte na těle šest chodidel,” říká Jiří Lossl svým frekventantům, kteří se zatím pohybují na podlaze. Nebo třeba: „Všema osmi očima komunikujte s imaginárními partnery kolem vás.” Jiné nečekané zadání může znít například „využijte lenost jako svoji kvalitu.”

Vnímáním vlastního těla to začíná, ale rozhodně nekončí. Několikrát se skupina rozdělí do dvou skupin a zatímco jedna se společně pohybuje podle nelehkého zadání, druhá je pozoruje. Pozornost se pak věnuje vzájemné reflexi a snaze pojmenovat viděné. Lektor se neopomene zeptat každého z přítomných, co viděl, když se díval, a co cítil, když předváděl. Neustálý zájem o pocity žáků byl ostatně vidět po celý den.

Nesmírně důležitá byla také spolupráce ve dvojicích, kdy se člověk snaží co nejlépe vnímat a souznít s pocity svého partnera. Takto probíhalo několik cvičení. „Zaměřte se na každý detail na těle vašeho partnera, zkoumejte ho.” Je třeba říci, že ačkoliv se v tento den seminaristé příliš



nezpotili, museli být permanentně soustředění na sebe i druhé, leckdy v až nepředstavitelné míře – takže rozhodně nemůže být řeč o odpočinkovém semináři.

-luč-

Proč jste se do semináře přihlasyly? Co vás tu baví?

Holky z Magdaleny (holky od fochu):

– „Já třeba žádný konkrétní očekávání neměla, ale moc jsem se těšila na práci s Lösslem. A až mě překvapilo, jako moc mě to teď baví. Máme za sebou spousty pohybových seminářů, ale tady se dovídáme úplně nové věci, který jsme jinde vůbec nedělaly: třeba co se týče poznávání těla. Myslim, že na tenhle kurz nezapomenu.”

– „Lössla znám od vidění už delší dobu a vždycky se mi zdál moc příjemný. Takže jsem se taky těšila hlavně na něj. A jsem rozhodně spokojená.”

– „Obecně se mi líbí práce s pohybem. Třeba když jsme si měli představit, že ležíme v písku nebo sedíme ve vodě. Taky mě bavila práce s papírem a jinými rekvizitami.”

Holky z Torza (holky na druhou):

– „Chtěla jsem si zlepšit hlavně pohyb po jevišti, ale také třeba schopnost vžít se pohybem do situace. A myslím, že právě to se nás tu Jiří Lössl snaží naučit, umět se vcítit.”

– „Jde hlavně o pocity. Teprve když si dokážeme uvědomit to, co cítíme, tak jsme schopní něco vyjádřit.”



Seminář

HERECKÝ

NAJÍT SVÉ „PROČ“

Je tomu skoro rok, co jsem, jako mladý a nezkušený pisálek poprvé navštívil seminář Hany Frankové na Jiráskově Hronově. Tehdy jsem si uvědomil, že ji skutečně poznáte až při režijní práci. Její seminář byl pro mě tak silným zážitkem, že jsem zkrátka nemohl jinak, než navštívit jej znovu, abych se přesvědčil, nebylo-li dynamičnosti a poctivé práce. Stručně, nebylo. Ani trochu.

„Pracujte s tělem“

Základem každého pracovního dne je uvědomění si sebe sama, svého těla a jeho možností. K tomu slouží cvičení s názvem „zaplňování prostoru“. Seminaristé chodí po třídě různými rychlostmi a snaží se jej celý obsáhnout. Po několika okamžicích přijde pokyn udělat kruh, v němž se každý otočí po své levé ruce. Hledí tedy svému sousedu na záda. Na tlesknutí se celý kruh rozeběhne, každý s jasnou motivací „chci se dotknout a nechci být dotčen“. Bourají se hranice a zábrany. V pohybu je stále více energie. Tato pohybová, rozechřívající cvičení jsou ale jen začátek.

„Nikdy neposílejte nic do mimiky. Ne vědomě. Pokud máte motivaci, tělo to za vás udělá samo.“

Co se týče dynamiky těla a pohybů, každý už dosáhl maxima. Bylo ale potřeba uvolnit tělo i po stránce pružnosti a jemných pohybů. Každý si našel své místo u zdi. „Vždy budte nějakou částí těla se zdí spojeni. Jste tu sami. Uvědomte si všechny možnosti svých pohybů, jaké pocity dokážete vyjádřit.“ Paleta pohybů a výrazů byla skutečně široká, od čirého zoufalství, přes balet, až po svůdný tanec. Hana si potom u zdi nechala tři lidi a ti měli odříkat text, se kterým pracují už od prvního dne přehlídky. Hlavní náplní a spojovacím prvkem je totiž herecká práce s krátkými výňatky z antických her. Je neskutečné, co všechno se dá najít, poupravit, změnit na ploše o velikosti nějakých dvou, tří vět.

To silné „proč“ tady v nás

Hanka je právě při těchto cvičeních ve svém živlu. Tereza (ona to vlastně Tereza nebyla, ale pro větší přehlednost byly všechny dívky přejmenovány na Terezy) odříkala svůj text. Bylo ale cítit, že tomu něco chybí... „Pojď si to říct znovu, ale jako kdybys to teď říkala z hloubi duše. Bolí to. Je to kurva život. Ale netlač do toho.“ Proměna je neskutečná. Každé slovo mělo najednou jiný náboj. Bylo motivované. „Víte, co hledám?“ obrátila se na nás Hana. „Věrohodnost... to, proč!“

„Pustte hlas ven!“

Po tom, co byl projev každého rozebrán až na dřevě, bylo na čase výstupy a hereckou práci posunout o další úroveň. Prostředí totiž dělá vážně moc. S ostatními jsme se vydali do uličky vedle ústeckého kostela, ze které přímo sálal génus loci. Během přesunu jsem si uvědomil, jak neskutečnou práci Hana odvádí. Zvláště tím, že dokáže v člověku najít i to, o čem sám možná neměl ponětí. Pomocí „embrya“ (cvičení, při kterém je text odříkáván ve schoulené poloze na zemi) dokáže odprostit jakýkoli projev od přidaných,



nebo zautomatizovaných hereckých prostředků, jde až na holou prapodstatu textu. Ale hlavně - režijně jde po smyslu, po motivaci, a to mladému divadlu často schází. Po cílené práci s prostorem, kdy každý projev znovu nabyl na síle a autentičnosti, už zbývalo jen rozdělit se na dvě skupiny, které vytvoří společnou koláž. A výsledek? Dejte tomu název Antické děti – vstupné 50 Kč a je vystaráno. Nakonec se všichni vrátili do třídy, aby zrekapitulovali den a vlastně i celý seminář. Nikdo nebyl nezasažen, neovlivněn, nebo chladný. Ten, kdo si myslel, že v něm není ani špetka herectví, musel uznat mýlku. Terezu například nejvíce zaujal význam bot. Jak dokáží člověka proměnit od základu, chůzí počínaje a držením těla konče.

Motivace...

Napadá mě poslední věc. Buďto zkrátka neumím psát, nebo platí, že čím víc mě seminář oslovuje, tím je pro mě těžší podat o něm souvislou zprávu. Ale rámec jsem si stanovil jasný. Jak se změnil (a jestli vůbec) seminář Hany Frankové od doby, kdy jsem s ní byl naposledy. Změnil se. Nedá se říci, že je záživnější, obsažnější, nebo obtížnější... kvalita je stále stejně vysoká. Hanka se zkrátka nespokojí s jednou formou seminářů, kterou pokaždé opakuje. Stále hledá nové způsoby a možnosti při práci s hercem. Hledá hereckou motivaci, její kořeny a příčiny. Jak už jsem říkal, jde vždy po smyslu a prioritou je, aby si herec našel to své „proč“. Jen více takové školy! Mladému divadlu chybí jako sůl.

-vim-



PŘEDVÁDĚČKY



CHVÍLE PRO SENTIMENT

Dnes je to přesně sedmnáct dní, co jsem opustil domov a pustil se do tradičního červnového festivalového maratonu. Letos poprvé, ač to nebylo v plánu, jsem se v mezích ani jednou neukázal doma, abych políbil svou drahou matičku, vyměnil oblečení a požádal o peníze. Šířila mě myšlenka, že bych o něco důležitého přišel.

Ač je to sedmnáct dní, přijdu si teď jako u konce jedné životní epochy – tak se to stává, když toho člověk za krátký čas mnoho zažije a posune se, takže mu jeho život před dvěma týdny připadá jako život někoho jiného. Kdykoli jsem přejížděl z jedné přehlídky na druhou, bylo mi to líto. Nejdřív jsem opustil hejna malých recitátorů na Dětské scéně, potom jsem se loučil s většími recitátory na Wolkrově Prostějově, před Ústím jsem se zastavil v Ostravě a teď jsem tady a Mladá scéna je najednou taky u konce a doma mě již očekávají.

Moje největší ambice jako budoucího studenta dramatické výchovy bude pokrýt každý den v roce nějakou přehlídkou studentského divadla. (Dále jsme se s Vítkem Malotou dohodli, že se zasadíme, aby amatérské divadlo bezezbytku vytlačilo divadlo profesionální, ale to je jiná otázka.)

Z výše popsaných důvodů jsem se rozhodl hned v neděli přejet na Loutkářskou Chrudim a doma se ještě nějakou dobu neukázat. Lámu tak svůj rekord a vyjadřuji zde přání, aby se stejně jako já zachovali všichni, čímž bychom uhasínající Mladou scénu udrželi ještě pár dní při životě a jakýkoli sentiment po něčem, co končí, by byl v tuto chvíli absolutně nepatřičný.

Honza Mrázek

MALOTOVŮV KOKTEJL

ZNEGACE

Šel jsem spát v pět.
Tak to bude krátký.
A negativní.

Mrázkovo moudro:
Svět je pořád stejný,
to jenom ty deš k horšímu

Fekarovo moudro:
Vono to s tím kapitalismem
de trochu do prdele
(z Brechtovského hlediska)

A Matouš je divadelní úkaz

Vít Malota



Redakce se usnesla jako jeden muž, že udělí speciální ocenění

Zasloužilé barmance TEREZCE JAKUBCOVÉ

Terezka se zasloužila o to, že Petr Váša mohl až do pěti do rána u ohně zpívat „I can't get no satisfaction“, že jsme měli co pít i jíst a nebyli vyháněni s výrazem pohrdání. Zodpovědná Terezka naopak statečně vydržela až do kuropění a teprve tehdy nás s velikými omluvami požádala, zda bychom nechtěli zvážit možnost přesunu. Taková benevolence je v historii místních večírků vskutku jedinečná.

Ocenění bohužel není spojeno s postupem na Jiráskův Hronov, ale s pozváním na příští ročník Mladé scény. Děkujeme!



Kdo páchá Mladou na malý?

Honza Mrázek, Lukáš Černý, Vítek Malota (redaktoři)
Petra Jirásková, Jana Soprová, Otto Linhart (recenze)
David Slížek (foto a zlom)